

Aneta Więcka, Michał Kwasiborski*

Silny gracz na rynku zielonego ciepła i liczący się sektor w energetyce odnawialnej w Polsce

Produkcja kolektorów słonecznych w Polsce

W kwietniu br. Instytut Energetyki Odnawialnej zakończył badania rynku kolektorów słonecznych w Polsce. W ramach badań otrzymano odpowiedzi na ankiety od prawie 20 czołowych i celowo (nie losowo) wybranych producentów kolektorów słonecznych, których udział w rynku stanowi łącznie ponad 84%¹. Następujące firmy brały bezpośredni udział w badaniach: Ariston, BMK Solar, EcoSchubert, Energia Odnawialna, Hewalex, Immergas, Junkers, Projprzemeko, Skorut, Solar Polska, Solver, Soleko, Sonnenkraft, Stiebel Eltron, Ulrich, Viessmann, Vaillant, Watt, Wolf.

Producenci kolektorów

Na polskim rynku działa ok. 40 graczy: krajowych producentów kolektorów słonecznych oraz centralnych przedstawicieli producentów zagranicznych oferujących w Polsce urządzenia lub gotowe systemy produkowane w innych krajach. Co roku powstają 2-3 nowe firmy produkujące kolektory słoneczne. Większość producentów krajowych zlokalizowana jest w Polsce południowej, w szczególności w województwie śląskim (ok. 25% wszystkich firm). Sprzedaż instalacji słonecznych wyprodukowanych przez firmy z województwa śląskiego stanowi ponad 70% sprzedaży.

EkoFundusz – instrument wsparcia sektora energetyki słonecznej termicznej

Na sprzedaż kolektorów słonecznych wpływ mają także zmieniające się z roku na rok możliwości dofinansowania inwestycji ze środków publicznych. Najatrakcyjniejszym źródłem dofinansowania zakupu instalacji słonecznych była w Polsce, jak dotąd fundacja EkoFundusz, która w połowie 2008 roku przeprowadziła ostatni nabór wniosków i zgodnie z wieloletnim programem zakończy swoją działalność w 2010 r. Jak wynika z otrzymanych

Sprzedaż w PL i UE

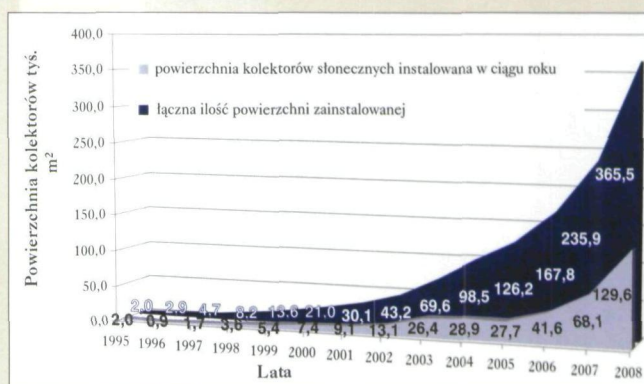
W roku 2008 sprzedaż kolektorów słonecznych w Polsce wyniosła ponad 130 tys. m², co stanowi wzrost sprzedaży kolektorów słonecznych o ponad 90% w stosunku do roku poprzedniego. Ogółem powierzchnia zainstalowana wyniosła 365 tys. m², podczas gdy całkowita powierzchnia zainstalowana w 2007 r. wynosiła niecałe 236 tys. m².

Według statystyk prowadzonych przez European Solar Thermal Industry Federation (ESTIF) Polska znajduje się na 7 miejscu z 2% udziałem w rynku pod względem ilości sprzedanych kolektorów słonecznych w krajach UE, zaraz po: Niemczech, Hiszpanii, Włoszech, Francji, Austrii i Grecji. Ilość zainstalo-

wanych kolektorów słonecznych w 2008 r. wyniosła ok. 4,8 mln m². Wartość skumulowana ponad 27 mln m². Największą część europejskiego rynku kolektorów zajmują Niemcy z udziałem ponad 44%, udział pozostałych krajów wymienionych powyżej wynosił od 6 do 9%. Do przyrostu instalacji słonecznych na rynku niemieckim przyczynił się do tego wieloletni program wsparcia zielonego ciepła MIT (400 mln euro/rok). Poza tym dodatkową zachętą dla inwestorów są systemy wsparcia przeznaczone tylko i wyłącznie dla nabywców kolektorów słonecznych (60-105 euro/m²) oraz od 2009 r. tzw. ustawy obowiązek udziału zielonego ciepła w bilansie potrzeb energetycznych nowo budowanych budynków.

Rys. 1 Sprzedaż kolektorów w Polsce w latach 1995-2008

Źródło: EC BREC Instytut Energetyki Odnawialnej

informacji z EkoFunduszu, w latach 2008-2009 sfinansowano prawie 50 instalacji słonecznych, których wartość wynosiła 44 mln złotych². Całkowita powierzchnia czynna zainstalowana w tym okresie dzięki wsparciu Fundacji wynosi 18,5 tys. m², są to głównie instalacje zlokalizowane na budynkach mieszkalnych, szpitalach, hotelach, ośrodkach wypoczynkowych, domach pomocy społecznej.

Na rys. 2 przedstawiono udział procentowy poszczególnych typów obiektów w inwestycjach słonecznych przewidzianych przez EkoFundusz do realizacji w II połowie 2009 r. Łączna powierzchnia zainstalowanych kolektorów słonecznych wyniesie ok. 17 tys. m². Średnia wielkość inwestycji będzie wynosić ok. 400 m², największa to ponad 3 tys. m².

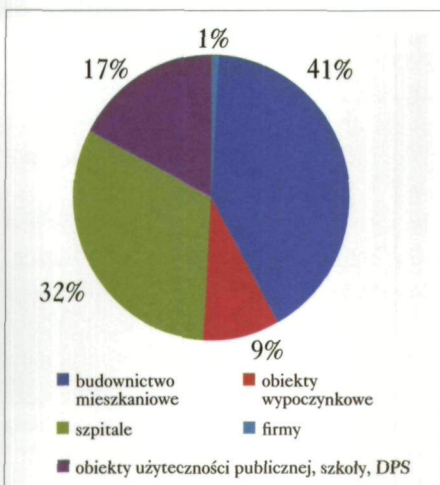
Co dalej z energetyką słoneczną w Polsce?

W aspekcie zakończenia działalności EkoFunduszu, a przy braku wykrytowania się przyszłego systemu

wsparcia budowy instalacji słonecznych ze strony NFOŚiGW oraz WFOŚiGW powstaje obawa o ciągłość i skuteczność instrumentów wsparcia. System wsparcia bazował na dotacjach inwestycyjnych lub dopłatach do preferencyjnych kredytów inwestycyjnych. W przeciwieństwie do innych rynków energetyki odnawialnej (zielonej energii elektrycznej i biopaliw) dotychczas nie było instrumentów wspierających inwestorów/operatorów na etapie eksploatacji. Podczas II Forum Przemysłu Energetyki Słonecznej zostały postawione propozycje wsparcia sektora energetyki słonecznej termicznej, m.in.:

- poszerzenie zakresu beneficjentów dotacji z funduszy ekologicznych o klienta indywidualnego i małe projekty oraz uproszczenie systemu takich dotacji,
- wsparcie inwestorów indywidualnych na etapie budowy domowych systemów ogrzewania wody i pomieszczeń oraz chłodzenia w postaci ulg podatkowych (PIT),

* mgr inż. Aneta Więcka, mgr Michał Kwasiborski – specjaliści ds. energetyki słonecznej, Instytut Energetyki Odnawialnej (EC BREC IEO)

◀ Rys. 2 Inwestycje z zakresu budowy instalacji słonecznych przewidziane do realizacji ze środków fundacji EkoFundusz w II połowie 2009 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EkoFunduszu

- wsparcie dla operatorów scentralizowanych systemów grzewczych poprzez wydanie na każdą wyprodukowaną MWh gwarancji pochodzenia,
- wprowadzenie przejściowo zerowej stawki podatku VAT na kolektory słoneczne sprzedawane w Polsce,
- profesjonalne szkolenia dla instalatorów umożliwiające uzyskanie certyfikatów wydawanych przez organ administracyjny,
- ogólnokrajowa kampania edukacyjno-informacyjna wśród odbiorców energii na rzecz energetyki słonecznej, uzupełniona programem budowy instalacji pokazowych (demonstracyjnych).

Panel Słoneczny 20x2020 – głos polskiego przemysłu kolektorów słonecznych

Panel zrzesza 8 firm: Action, Euro-Baltic-Therm, Junkers, Rapid, Sunex, Vaillant, Viessmann, Watt obejmujących znaczącą część polskiego rynku energetyki słonecznej. Celem panelu jest promocja energetyki słonecznej i jej roli w nowym okresie programowania krajowej energetyki 2010-2020 r.

Nowa dyrektywa UE o promocji stosowania odnawialnych źródeł energii stwarza

Rys. 3 Lokalizacja instalacji słonecznych zrealizowanych w latach 2008-2009 oraz przewidziane do realizacji w drugim półroczu 2009 r.

dogodne warunki do dalszego dynamicznego i trwałego rozwoju sektora energetyki słonecznej do 2020 r. Promuje na tych samych zasadach zielone ciepło, jak i zieloną energię elektryczną i biopaliwa, a energetyka słoneczna termiczna jest jedną z bardziej konkurencyjnych technologii energetyki odnawialnej. Istnieje jednak obawa, że sektor energetyki słonecznej, a nawet szerzej „zielonego ciepła” nie będzie odgrywał należnej mu roli. W projekcie „Polityki energetycznej Polski do 2030 r.” przewidywany jest znikomy jego udział w 2020 r. – jedynie 1,2%. Inne dokumenty, w tym opracowane dla rządu przez Instytut Energetyki Odnawialnej, mówią o udziale energetyki słonecznej sięgającym 5-6,4% (ok. 14-20 mln m² kolektorów), co także bardziej odpowiada prognozom w tym zakresie w innych krajach UE.

„Panel słoneczny 20x2020” podjął inicjatywę opraco-

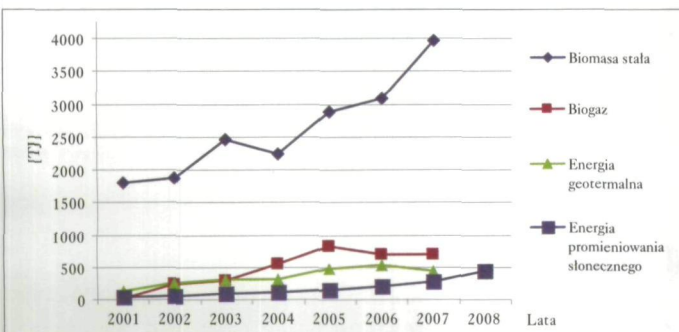

Instalacje słoneczne, które uzyskały wsparcie EkoFunduszu:
 * przewidziane do realizacji w II półroczu 2009 r.
 * zakończone i w trakcie realizacji w latach 2008-2009 (stan na 6.05.2009)

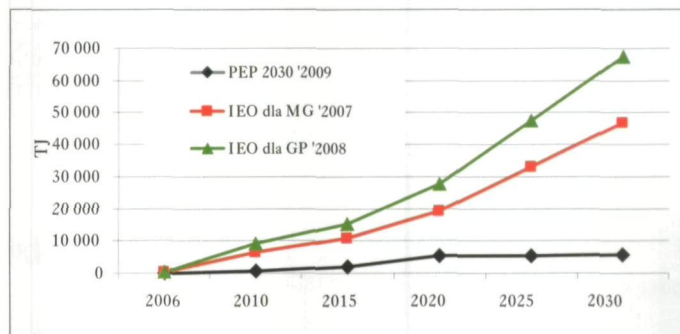
wania dokumentu „Mapy drogowej rozwoju energetyki słonecznej termicznej w Polsce wraz z planem działań do 2020 r.”. Będzie to wkład przemysłu energetyki słonecznej w przygotowanie przez rząd RP „Planu działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych” – dokumentu, który będzie stanowił konkretny plan wdrożenia nowej dyrektywy i realizacji krajowego celu w postaci 15% udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie zużycia energii finalnej brutto w 2020 r.

Przypisy

¹ W związku z przygotowaniem do badań statystycznych nt. dynamiki zmian na rynku kolektorów słonecznych w 2009 r. autorzy proszą o kontakt (biuro@ieo.pl) przedstawicieli firm, którzy nie brali udziału w badaniach sprzedaży kolektorów słonecznych w poprzednich latach
² Stan na dzień 6.05.2009 r.

Rys. 4 Produkcja ciepła z odnawialnych źródeł energii
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz EC BREC IEO

Rys. 5 Porównanie prognoz rozwoju energetyki słonecznej

Ozn.: PEP 2030'2009 – Polityka Energetyczna Polski, IEO dla MG'2007 – ekspertyza wykonana przez EC BREC IEO na zamówienie Ministerstwa Gospodarki „Możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii w Polsce do roku 2020”, IEO dla GP'2008 – raport przygotowany przez IEO dla Greenpeace i DLR Institute of Technical Thermodynamics: „Scenariusz zaopatrzenia Polski w czyste nośniki energii w perspektywie długookresowej”